

Szarvas és Vidéke

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:
Helyben egy negyedévre . . . 1.20 P.
Vidéken egy negyedévre . . . 1.70 P.
PÉLDÁNYONKÉNT 10 FILLÉR.

Szerkesztésért és kiadásért felel:

MÜLLER KÁROLY

Főszerkesztő:

DR SIMA ISTVÁN

TESSEDIK SÁMUEL SZÜLETÉSÉNEK 200. ÉVÉBEN

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:

1. ker. Deák F.-u. 13. Telefon: 109.

Postatakerékpóntári csekkzámla: 52.868.

A kenyér,

a mindennapi betevő falat biztosítása a legelső feladatunk. Fizikai és szellemi munkások valamennyien azért dolgozunk, azért hull a verejték mezőn és műhelyben, hogy biztosítsuk magunk, családunk, a nemzet minden tagja számára életünk alapvető feltételét, az elsőrendű élelmicikket, az izes kenyeret.

Ma, amikor az öt világrészre kiterjedő gázsi küzdelemben vajúdik az új, a szebb világ, s amikor ebben a harcban erejének teljes latbavetésével részt vesz a magyarság is, sokszorozottan fontos feladat is a mindennapi betevő falat, a kenyér biztosítása. Nem titok, a miniszterelnök is nyíltan, férfiasan megmondta, hogy a nemzet történelmének legnehezebb időszakát éli. A megnehezült idők, az a körülmény, hogy a nagy küzdelem kimenetelétől létünk, vagy nemlétünk függ, fokozott áldozatvállalást ró minden magyarra. A világegés a végefélre való közeledés jelét mutatja — állapította meg a miniszterelnök — s ez azt jelenti, hogy most kell minden magyarnak a legkeményebben őrt állani a vártán, teljesítenie a haza és a nemzet szent parancsát ott, ahová sorsa állította.

Mindnyájan valljuk, hogy hadseregünkön áll vagy bukik az ország és a nemzet, s ezért minden magyar teljes szívével helyesli azokat az intézkedéseket, melyek célja az, hogy elsősorban honvédségünket lássuk el mindennel. A honvéd hozza a legnagyobb áldozatot a hazáért, a honvéd az első a harcban, a honvédnek kell lennie elsőnek az ellátásban is. Az új kenyér, melyet most takarítanak be a dolgos kezek a búzatermő mezőkön, új életet jelent s belőle a legnagyobb darabot szeretettel nyújt a nemzet a honvédek felé. Ami megmarad a mi számunkra, azt úgy kell elosztani, hogy ha kisebb falat is, de minden magyarnak jusson.

Örömmel hallgattuk a miniszterelnöknek a Magyar Élet Pártja értekezletén elmondott beszédét, amelyben a közellátás kérdésével foglalkozva bejelentette, hogy olcsóbb lesz az új kenyér. Nem sokkal, kilogrammonként négy fillérrel, de olcsóbb lesz ugyanakkor, amikor más országokban ugrás-szerűen emelkedett eddig is és emelkedik tovább a kenyér ára. A miniszterelnök beszédéből ismét kiragogy az az igazság, mely jogosan tölthet el büszke örömmel és megnyugvással mindnyájunkat.

BAICZAI BELICZEY MIKLÓS FŐISPÁN:

Joggal nevezhető a belső front árulójának, aki illetéktelen előnyöket követel magának

Vita egy újságcikk körül a közigazgatási bizottság szerdai ülésén Beliczey főispán választát egyhangú lelkesedéssel vették tudomásul

A vármegye közigazgatási bizottsága szerdai ülésén az alispáni jelentés fölött meginduló vita szónoka dr. Sebők Elek volt. Felszólalásának kiemelkedő része az a kérdés volt, melyet a vármegye főispánjához, Beliczey Miklóshoz intézett.

— Két héttel ezelőtt — mondotta dr. Sebők Elek bizottsági tag — egy vezércikk jelent meg a „Békési Újság”-ban. Ennek a cikknek „Árulás” volt a címe és ilyen kitételek foglaltak benne (olvassa a „Békési Újság”-ból):

„Az itthoni front katonáitól nem kíván önfeláldozás a haza, hanem csak komoly munkát és a háborús helyzettel járó gazdasági nehézségek terhének megérni, testvéries vállalását.

Ki meri azt mondani, hogy az itthoni fronton is mindenki annyira odaadóan és olyan fejelemzetten teljesíti a kötelességét, mint a harctéren küzdő katonák ezrei?”

„Naponta hallunk méltatlan kifakadásokat, látunk botlásokat és az itthoni front többi küzdőinek kijátszására, megrovídtására irányuló kísérleteket olyanok részéről is, akiknek pedig magasabb képzettségükkel és tekintélyesebb társadalmi állásuknál fogva, jó példával kellene előljárniok a lemondásban.”

„Különösen időszerű erről beszélni most, amikor a magtárak utolsó, szűkös készleteit kell előkotorni, hogy a mostoha időjárás által késeltetett új terméskig kihúzzuk valahogy kenyérral és amikor javában folyik a háztartások összetérsása az új kenyérgabona arányos elosztásának megvalósítása céljából.”

„A kenyeret adagolni kell és ez a feladat sohasem volt nehezebb, mint most, a harmadik vízkáros esztendőben!”

„Amilyen méltányos, hogy a természet legigazságosabb felhasználásának biztosítására törekvő kormányrendelet több kenyeret igyekszik juttatni a nehezebb testi munkái végző fogyasztóknak, olyan méltánytalan, hogy egyes szellemi foglalkozású egyének tevérsényes érveléssel, sokszor átlátszóan hamis indokollással, vagy éppen csak állásuk súlyával igyekszenek az őket meg nem illető „testi munkás” vagy „nehéz testi munkás” minősítést kiverekedni, hogy így nagyobb fejadaghoz jussanak.”

„Ez árulás!”

„Gondolja meg mindenki, aki őt meg nem illető kenyeret fogyaszt, vagy igényel, hogy a többletet egy olyan nehéz testi munkás szája elől veszi el, aki a kenyeret egyszerűbb és szűkösebb életkörülményei miatt nehezebben, vagy egyáltalában nem tudja pótolni.”

A magyar föld, ez az isten-áldotta drága humusz, melyet egy ezredéven át annyi vér öntözött, ma is ellát valamennyiünket. Sok helyen az éhínség pusztít, vannak vidékek, ahol kenyeret hónapok óta nem láttak, nálunk, ha kisebb is, de jut mindenkinek és nem-hogy drágább lenne, de olcsóbb

(Tovább olvassa a cikket.)

„Ha azt akarjuk, hogy az itthoni front méltó legyen a harctéren küzdők frontjához, a legkönyörtelenebbül számoljunk le az árulókkal. A belső frontnak is csak az lehet a megdönthetetlen alapja, ami a harctéri fronté: az erkölcsi nagyság, amelynek ott kell lakoznia mindenki lelkében és meg kell nyilatkoznia mindnyájunk mindennapi cselekedetében.”

(Befejezi az olvasást.)

„Egyszer már megbűnhődött ez a nemzet, mert nem tudott elég korán leszámolni az árulókkal. Most bűnhődjenek az árulók! Ki kell vetni az áldozatosan küzdők sorából mindazokat, akik a mostani szűkös időkben így vagy amúgy mások betevő falatjára spekulálnak.”

Sebők letéve az újságot, így folytatta:

— Ez a cikk Békés közeposztályában nagy méltatlankodást váltott ki, amely társadalmi osztály a hivatkozott cikk egyes kitételeiben a közeposztály elleni támadást vélt látni. Dr. Sebők Elek a közeposztálynak vitathatatlanul nagy érdemeiről szölet ezután, majd azt mondotta, hogy örül annak, amit most tudott meg, hogy a cikket nem a lap

szerkesztője írta és az is megnyugtatta, hogy a cikk az összes békésvármegyei lapokban megjelent.

Beliczey Miklós főispán a legnagyobb figyelem között adta meg választát.

— Tudomásom van a cikkről, ismerem annak tartalmát és annak figyelemzető szándékát indokoltan találtam. A cikket nem a „Békési Újság” felelős szerkesztője írta, hanem a vármegyei sajtó egyik régi eminens hívatásos újságírója.

— A cikk semmiesetre sem a közeposztály elleni éillet fródott, s ilyet bele-magyarázni csak a cikk tendenciájának teljes félreértésével lehet. A cikkben nem a közeposztályról általában, hanem kifejezetten csakis olyan éilletendő egyesekről van szó, akik még ma sem tudják kellő lelkiismerettel felfogni a sokszor emlegetett belső frontnak éppen a köz-ellátás vonalán fennálló rendkívüli fontosságát. Helyesen utal a cikk arra, hogy a közvéleménynek fokozottan súlyosbító elbirálása alá tartoznak az ilyen lelkiismeretlen egyének akkor, ha azok történetesen az intelligencia köréből kerülnek ki. Merthiazen nem kétséges — és ezt emelkedett hangon mondta Beliczey Miklós főispán —, hogy

az a bizonyos belső front azon áll, vagy bukik, mennyire tudjuk egyéni érdekeinket alárendelni a közösség mindenek-fölött való céljainak. Hangsúlyozom, hogy mindenkinek — és pedig kivétel nélkül — itthon egyik legelső hazfiás és becsületbeli kötelessége alárendelni magát a közösség érdekeinek, tudomásul véve, hogy mindenkinek csak annyi jár, amennyi neki ki van szabva. Aki ezt nem teszi és helyzetét vagy összeköttetéseit arra akarja felhasználni, hogy magának illetéktelen és jogtalan előnyöket szerezzen, azt a hivatkozott cikk joggal nevezi a belső front árulójának. Az ilyen egyénekekkel szemben, érdemük szerint, magam is így fogok elbánni!

— A nemzet testvéri közösségében különféle társadalmi osztályokról beszélni ma egyébként sem tartom időszerű megjelölésnek, mert azokkal a kivételekkel, akikről a cikk szól, éppen a nemzetnek nagy közössége az, amely nem azonosítja magát

— Az a közeposztály tehát — amelyiket, hangsúlyozom, nem ért támadás — éppen ezért a védelemre sem szorul a jelen esetből kifolyólag, mert ha támadás érte volna, úgy elsőnek sietnék az ott rejlő nagy nemzetfenntartó értékek megvédésére.

— Végezetül csak azt jelenthetem ki, hogy a közösség parancsai ellen élkövetett, vagy akárcsak megkísérelt minden visszaélett személyre, foglalkozásra, társadalmi állásra való tekintet nélkül, kérlelhetetlenül és könyörtelenül fogok megtorolni. Ez a válaszom dr. Sebők bizottsági tag úr kérdéseire és kérem válaszom tudomásul vételét.

A közigazgatási bizottság tagjai egyhangú lelkesedéssel fogadták a főispán félre nem érthető és határozott hangú választát, amelyet Sebők Elek bizottsági tag is köszönettel vett tudomásul.

is lett mindennapi kenyertünk! Könnyebben megvehetjük. Azt bizonyítja ez, hogy az a kemény munka, melyet a nemzet és vezetői folytattak és végeznek, eredményre vezetett. Előre megyünk testvérek! Hős honvédeink a harc mezején foglalták el az ellenséges erődöket, mi idehaza döntjük le az aka-

dályokat. Célunk tiszta és szent. Új, igazságos európai rendben nagy, erős, boldog, keresztény Magyarország akarunk. Ezért harcolunk honvédeink, ezért dolgozunk megfeszített erővel, ezért vállaljuk az áldozatokat, a lemondást. Tudjuk, hogy a harc befejezése után még olcsóbb és ismét teljes lesz kenyertünk.

Ara 10 fillér

SZEMELVÉNYEK

Tessedik Sámuel „Szarvasi nevezetességek” c. krónikájából:

1778. A Libanon-hegy kolduló hercegei még mindig kborolnak az országban, szorgalmasan ellátogatva Szarvasra is, míg végre részint magas rendeletekből, részint más bizonyítékok alapján igazi minőségüket fel nem ismerték, s alamizsna nélkül futni nem engedték őket.

Újra és szigorúan megparancsolják a gyorsan növekvő fák ültetését, a cigányok ügyének rendezését.

A kőművesek napszámát 9 garasban állapították meg. Az ácsoknak ismételtelen megtiltják a fabulladékok elvitelét, a földműveseknek a gyümölcs- és gabonaárúsítást, mert az növeli a kenyérinséget, előmoz-

dítva a gabonának asszonyok, gyermekek és cselédek által való elhurcolását és elfecsérlését. Gyakran halljuk a kérdést: Mit árulnak a piacon? Felelet: gyümölcsöt. És miért árulják? Felelet: csak búzáért. Így adódik alkalom az elvesztegetésre.

A szarvasi tanítókat az új tanítási módszer végett Nagyváradra rendelik.

A himlő ismét dühöngött.

A szülöttek száma 388 volt, az elhaltaké 442. Házasságot kötött 75 pár.

A községi szegények és koldusok száma 18 volt.

1779. Egy szarvasi malom harminchárom és egynegyed véka búzát jövedelmezett, a kiadás harminc véka volt, tehát tiszta haszonnak három és egynegyed véka maradt!...

Nagy szárazság volt, kevés szénát arattak, s a széna és szalma ára veszedelmesen felzökött.

Éppen e száraz évben nevezetes kísérletet tettek egy darab földdel: miután az előző ősszel megtrágyázták, s a trágyát beleszántották, tavasszal megint felszántották, s egy pozsonyi mérő nyári búzával bevetették. A vállalkozót kigúnyolták, amiért trágyával, s a többszöri szántással Istent, a természetet, s a földet gazdagabb terméshozamra akarta kényszeríteni, azonban a kísérlet a száraz évben bevált, s amikor más vetések egyáltalán nem sikerültek, ez a darab szántóföld huszonkét pozsonyi mérős gazdag termést adott.

Ezzel megrendült azon káros előítélet, hogy a vidék semmitrágyára, szorgalmas, megmunkálkodásra, egyszóval: semmi féle művelődésre nem szorul.

A szülöttek száma 464, az elhaltaké 304 volt. Házasságot kötött 90 pár. A községi szegények és koldusok száma 16.

70 P, egységes búzakenyérliszt 37 P, egységes minőségű búzákorpá 18 P, az egységes rozsliszt ára 37 P, az egységes rozskorpáé 18 P. Búza- és rozsláb liszt, búza- és rozsszél korpá ára 18 P. A malombükköny, malomkonkoly és ocsú szemes állapotban 17 megdarálva 18 P.

A megállapított lisztárak gép- vagy fogatolt járművel házhoz szállítva, illetőleg bérmentesítés mellett vasúti kocsiba vagy uszályba rakva értendők. A zsák nélkül történő liszteladással a lisztárak minden malomüzemnél 100 kg-ként 1'20 P-vel alacsonyabbak a megállapított áraknál. Az árak a feladáskor történő fizetés esetén érvényesek. Szabályozza a rendelet a kisebb tételekben történő liszteladással számítandó malmi eladási árakat, továbbá a nagykereskedők és kiskereskedők lisztárait. A rendelet értelmében a kiskereskedő az általa ténylegesen fizetett beszerzési ár, s fuvar költség együttes összegéhez búzadaránál, nulláslisztelnél és grahamlisztelnél 100 kg-ként legfeljebb 6 fillér, az egységes búzalisztelnél és az egységes rozslisztelnél pedig kg-ként legfeljebb 3 fillér kereskedői felárat számíthat. Az így adódó fogyasztói árak azonban az ország egész területén nem haladhatják meg búzadaránál kg-ként a 82 fillért, nulláslisztelnél a 78 fillért, egységes búzalisztelnél a 42 fillért, egységes rozslisztelnél a 42 fillért, a grahamlisztelnél pedig az 52 fillért. A fogyasztói árak a csomagolás költségét már magukban foglalják. A rendeletben megállapított árak 1942. évi július 27-től kezdődően érvényesek.

A kenyérár: 42 fillér kg-ként

Ugyancsak július 23-án jelent meg a kenyér legmagasabb árának megállapításáról szóló rendelet. A rendelet értelmében Budapesten és környékén az egységes kenyérár 44 fillér kg-ként. Az ország egyéb területén az egységes búzakenyér, rozskenyér, rozsos-búzakenyér és árpás-búzakenyér legmagasabb fogyasztói ára kg-ként 42 fillér, viszonteladói ára pedig kilogrammonként 40 fillér. A rendelet aug. 1-én lép hatályba.

A tej és tejtermékek új ára

Rendeletet adott ki a közellátásügyi miniszter a tej és tejtermékek ármezsgállapításáról is. Az új ármezsgállapítás szerint a tej ára falun literenként 34 fillér, megyei városokban 36 fillér. A tejárak emelkedésének megfelelően a tejtermékek ára is emelkedett. A vaj fogyasztói ára az ország egész területén 7'80 P kg-ként, az egységes trappista sajt ára — szintén az ország egész területén — 3'90 P/kg. A tejjel fogyasztói ára Szarvason literenként 1'40 P. A kövértúró ára Budapesten kg-ként 2'40 P, a félközép túróé 1'50 P, a soványtúróé 1'30 P. Falun a félközéptúró ára kg-ként 1'10 P, a soványé 0'90 P. Az új árak július hó 24-én (tehát máma) lépnek hatályba.

Koszorú, virágcsokor megrendelhető a Krebs kertészetben. — Telefonszám: 117

Rendelet állapította meg az új termény- és termékárakat

A tej literje Szarvason 34, a kenyér kilogrammja 42 fillér

A kormány tagjai kedden délután Kállay Miklós miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot tartottak, amelyen résztvett Jurcsek Béla közellátásügyi államtitkár és Rozvány Lajos államtitkár, az árelenőrzés országos kormánybiztosa is. A minisztertanács Lossonczy István közellátásügyi miniszter előadása után megállapította az új mezőgazdasági terményárakat, melyeket az alábbiakban bocsájtnak rendelkezésre:

A búza, rozs, árpa, zab új ára

A rendelet szerint az 1942-ben termelt 78 kg hl súlyú szokványminőségű búza termelői ára az ország bármely feladóállomásán 100 kg-ként 30 pengő. A 71 kg hl súlyú szokványminőségű idei termésű rozs termelői ára az ország bármely feladóállomásán 100-ként 28 P. A 65 kg hl súlyú szokványminőségű idei takarmányárpa termelői ára 100 kg-ként 24'50

pengő az ország bármely feladóállomásán, a kopaszárpa termelői ára pedig 100 kg-ként 50 pengő. A rendelet az 1942-ben termelt legalább 65 kg hl súlyú sörárpa termelői árát az ország bármely feladóállomásán 100 kg-ként a következőképpen állapította meg: közönséges sörárpa 29 P, elsőrendű sörárpa 30 P, kiváló sörárpa 31 P. A 41 kg hl súlyú szokványminőségű zab termelői árát az ország bármely feladóállomásán 100 kilogrammonként 27 pengőben állapította meg a rendelet.

A rendeletben megállapított búza, rozs, árpa (takarmány-, sör- és kopaszárpa) és zab ára legmagasabb és legalacsonyabb árnak tekintendő, amelytől eltérő árát a termelő részére kifizetni nem szabad. A megállapított árak vasúti kocsikba, illetőleg uszályba vagy a malomraktárába az eladó költségén legalább 15 tonnás tételben berakott árura vonatkozik. A

15 tonnánál kisebb tétel vásárlásánál a tényleg felmerülő gyűjtési és egyéb költségeket 100 kg-ként összesen 50 fillér összegben a termelőnek kifizetendő árból le kell vonni.

A rendelet 1942 július 23-án lép hatályba. Az 1941. évi vagy annál korábbi termésű gabonára is 1942 augusztus hó elsejétől kezdődően a rendeletben megállapított árak az érvényesek.

Búza- és rozsörlemények ára

A hivatalos lap július 23-i száma közli a közellátásügyi miniszter rendeletét a búza és rozsörlemények, továbbá a malomi melléktermékek legmagasabb malmi, nagykereskedői és fogyasztói árának megállapításáról. A rendelet szerint a búza- és rozsörleményeknek és malmi melléktermékeknek legmagasabb malmi eladási ára zsákokkal együtt minden malomban 100 kg-ként a következő: Búzadara 73'50 P, 0-ás liszt

A terményértékesítéssel kapcsolatban megjelent kormányrendeletek minden pontjára díjtalan és pontos felvilágosítással szolgál a

„FUTURA”

a Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Részvénytársaság gabonagyűjtési főosztálya a

„HOMBÁR”

FŐBIZOMÁNYOSA

a Szarvasi Takarékpénztár

Szent István király-út 51. Telefon 5 és 65.

és ennek albizományosai

Szarvason: Maczik János, Csabacsúdon: Janurik Pál, Kondoroson: Szebegyinszky János, Bszentendrason: Gászó János és Csonki András Ócsodón: Dezső Sándor.

Mindennemű mezőgazdasági terményeit és különféle magvait a legmagasabb áron vásároljuk meg és az eladott terményére előleget és annak behordásához zsákokat kölcsönözünk.

SZARVASI TAKARÉKPÉNZTÁR mint a Futura és a Hombár főbizományosa

Hirek

Istentiszteletek:

A szarvasi ág. h. ev. templomban vasárnap délelőtt 8 órakor, délután 6 órakor magyar, az újtemplomban délelőtt 9 órakor magyar nyelvű istentisztelet tartanak.

Istentiszteletek a szarvasi róm. kat. templomban: vasár- és ünnepnap délelőtt fél 9 órakor csendesmise, 10 órakor szentbeszéd, nagymise. Délután 6 órakor ájtatosság. Köznapokon szentmise fél 8 órakor.

Szarvason református istentisztelet tartanak vasárnap délelőtt 10 órától az Arvház dísztermében.

— **Halálhíradás.** Július hó 20-án hosszú, kínos szenvedés után elhalálozott toldalagi Szathmáry Elek m. kir. g. tanácsos. A Szarvason is jól ismert és szeretettel tisztelt férfiút július hó 22-én Békéscsabán temették el a tisztelők és barátok, s a kiterjedt rokonság igaz, őszinte részvéte mellett. A megboldogultban toldalagi Szathmáry László dr., a gyulai járás főszolgabírája élelőjait gyászolja.

— **Kitüntetés.** Békés vármegye törvényhatósági iskolán kívüli bizottsága díszoklevéllel tüntette ki Marjty Géza békésszentandrás-i re. lelképástort és Borbás Pál r. kat. plébánost. A nem mindennapi kitüntetés vasárnap ünnepélyes külsőségek között nyújtotta át a kitüntetetteknek Bagi István községi főjegyző.

— **Kinevezés.** Lipták Anna okleveles tanítót a tankerületi főigazgató s mezőberényi állami iskolához tanítónővé kinevezte.

— **Dr. Král Márton** joggyakorlatra dr. Salacz Aladár ügyvédi irodájába belépett.

— **Műsoros est.** A debreceni, keszthelyi, kolosvári és magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia tanítóbizottságának a szarvasi m. kir. középiskola gazdasági tanintézetnél rendezett tanfolyama 1942. évi július hó 25-én, szombaton este pontosan 9 órával kezdettel a tanintézet dísztermében, a Tessedik-emlékszobor-alap javára műsoros-estet rendez a következő műsorral: 1. Suppe: Költő és paraszt. Nyitány. Játssza a tanfolyam zenekara. 2. Tessedik Sámelről megemlékezik: Bakonyvári Márk. 3. Dankó: Lemondás. Sándor J.: Álmodó Tiszpart. Kacsóh: Rákóczi meglérése. Enckij: Babits László, zongorán kísérő: Littkei Tibor. 4. Vitéz Rózsás: Honvédrohám. Előadja: Lőrincz József. 5. Beethoven: Himnusz az éjhez. Liszt: Magyar ünnepi dal. Előadja a tanfolyam ének-kara. 6. Fabian: Velence-induló. Játssza a tanfolyam zenekara. 7. Vidán jelenet. Előadja a tanfolyam hallgatói. 8. Magyar nóták. Enckij: Babits László, zongorán kísérő: Littkei Tibor. 9. Mozart: Ószi dal. Kodály: Katonadal. Előadja a tanfolyam ének-kara. 10. Fucsik: Firenzei induló. Játssza a tanfolyam zenekara. Konferál: Neményi Ernő. Adományokat a Tessedikszobor-alapja javára köszönettel elfogad a Rendezőség.

TEMETÉSEKET

³⁴ a legnagyobb gonddal végzem, legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, a legnagyobb igényeket is pontosan kielégítek. Halottszállítás, exhumálás nálam megrendelhető

Hantos György
temetkezési vállalkozó.
II. kerület Beliczey-út 17.

— **Szerkesztői üzenet.** — *mr* — Szarvas. Sajnáljuk, hogy irodalmi szárnypróbálgatásaiban nem lehetünk segítségére. Beküldött írása u. is sem nyelvezetben, sem tartalomában, de még formában sem üti meg azt a mértéket, amelyet igényes olvasótáborunk joggal elvár közleményeinktől. Nem tehetünk róla, ha a magyar irodalom szent tisztelete kissé talán kemény bírálattal mondat velünk írásai felett, de higgye el, nem rosszmájúság részünkről az ajánlat: ne folytassa tovább, mert kísérleteivel is többet árt a magyar nyelvnek, mint használ.

— **Új ipari munkaügyi felügyelőséget létesítenek.** A napokban rendelet jelenik meg az országos ipari munkaügyi felügyelőségek felállításáról. Varga József ipariügyi miniszter részletes tervet dolgozott ki, amelynek alapján elkészült az országos ipariügyi felügyelőségek felállítására vonatkozó rendelet. Az új munkaügyi felügyelőség elsősorban a termelés rendjének biztosítása és annak előmozdítása érdekében fog tevékenykedni és kizárólag a munkaviszonyra vonatkozó jogszabályok végrehajtását, annak helyes alkalmazását, a munkaadók és a munkavállalók viszonyának a jogszabályok szerinti alakulását és a jogszabályoknak erre vonatkozó pontos betartását ellenőrzi. Az új országos ipari munkaügyi felügyelőség hatásköre egyébként nem terjed ki az alkalmazottak életének, egészségének és testi épségének biztosítása érdekében szükséges berendezések létesítésére és fenntartására vonatkozó jogszabályok megtartásának ellenőrzésére. Ezeket az ügyeket továbbra is az iparfelügyelők fogják ellenőrizni.

— **Jogerőre emelkedett Hegedűs Balázs 12 évi fegyházbüntetése.** Mint annak idején hírül adtuk, hogy Hegedűs Balázs szarvasi földműves felesében művelt egy kis földrészt Paulik Jánossal és a múlt év őszén a tengeritörvényes szétosztása közben összezőrdültek. Hegedűs követelte, hogy Paulik adjon neki még kukoricát. Paulik nem teljesítette a kérést, mire Hegedűs Balázs olyan dühbe gerjedt, hogy felkapott egy eketisztító vasat és azal agyonütötte. Ezután kivette Paulik zsebéből annak nyelvelőóráját, ezüstláncát és nyugodtan odább állt. A gyulai törvényszék tízévi fegyháza ítéte szándékos emberölésért, a szegedi tábla a büntetést tizenkétévi fegyháza emelte fel. Most a Kuria Szolnok-tanácsa a tábla ítéletét jogerőre emelte,

Határszerte folyik már a cséplés

A múlt hét folyamán teljes egészében megindult határszerte a gabona elcséplése. Valamennyi cséplőgép munkába állott már, s rendben, minden zavaró incidens, vagy fennakadás nélkül folyik a termés végső betakarítása. Az első, befutott jelentésekből kitűnően, a termelőket csalódás nem érte, az aratáskor észlelt és közölt jelentések túlzottaknak bizonyultak ugyan, s az átlagos termésátlag alig közelíti meg a közepes átlagot, mégis a katasztrófális tél és kedvezőtlen időjárású tavasz dacára termelt annyink, hogy kenyérgabonáját minden embernek biztosítani képesek leszünk. A munkásokkal sincs baj, bár kezdetben a fejadag csökkentése kellemtlenül érintette a nagyrészt teljesen ellátatlan, tehát ke-

nyérjegyre szorult aratómunkásréteget, a pótfeadagok biztosítása után azonban e tömeg is teljesen megnyugodott, s folyik a munka rendületlenül. Az első napokban még rengeteg dolgot adott az illetékeseknek az új gabonarendelet egyes rendelkezéseinek téves értelmezése, időközben azonban kialakult már a szükséges gyakorlat, s megcsappant az utóbbi napokban azoknak a száma is, akik a hatóságok drága idejét örökös helyesbítésekkel foglalták el.

Kár, hogy az idő nem akarja megemberelni magát, s minden vágyódás, kívánság, imádság dacára sem esik az eső, amely pedig minden gondunkat megoldná oldani a kapásnövények kedvező terméskültségének reményével.

— **A vadászati tilalmi idők megváltoztatása.** A földművelésügyi miniszter az elkövetkező vadászati tilalmi időszakokat kisebb mértékben megváltoztatta. A szarvastehén és szarvasborjú vadászatának idejét 15 nappal, február 15-ig meghosszabbította; valamint a vadászközönség kívánalmait méltányolva, a mezei nyúl vadászatának kezdetét 15 nappal előbbre helyezte, úgy hogy az idén már október 15-től lehet nyúlra vadászni. Az elmúlt tél folyamán nagy pusztulást szenvedett fácánállomány védelme érdekében a fácánkakas vadászati idejének változatlanul hagyása mellett a fácányúk vadászatát egy hónapra, decemberre korlátozta.

— **Statárium elé kerülnek a terménygyújtogatók és büntársai.** Illetékes helyről a következő felvilágosító közleményt adták ki: Bárki, aki — feltehetőleg a Magyarországgal ellenséges hatalmak ügynökei által félrevezetve vagy megvesztegetve — bárminemű dolog szándékos megrongálása vagy megsemmisítése által, így különösen bármilyen termény, vagy más közszükségleti cikknek tűzszerszámmal vagy vegyszer alkalmazása által történő felgyújtásával a magyar állam vagy szövetségese fegyveres erejének vagy a velük működő fegyveres erőnek szándékosan hátrányt okoz vagy az ellenségnek előnyt szerez, avagy a honvédelem érdekeit sérti: a honvéd büntetőbíráskodás körében rögtönbíráskodás (statárium) alá esik és halállal büntetendő. Halálbüntetéssel sújtja a rögtönítélő bíróság a tettesen

és részesen felül az ilyen cselekményre létrejött szövetség tagjait, úgyszintén azt, aki más ilyen cselekmény elkövetésére felbujt. Mindenki, aki a fent említett cselekmény elkövetéséről, az arra irányuló előkészületről vagy szövetkezéssről tudomást szerez, köteles azt haladéktalanul feljelenteni a legközelebbi közbiztonsági szervnél (csendőr, rendőr).

— **Milliárdos javaslat** címmel részleteket közöl Bánffy Dániel földművelésügyi miniszternek a képviselőházban elmondott beszédéből a Magyar Föld legújabb száma. A hordozható baromfi-olák hasznáról, a szőlők liszt-harmat elleni megvédéséről és a diófák nyeléséről közöl érdekes szakkikket. Erdekes verset, háborus képeket, kisgazdák cikkeit, rendeleteket, piaci és vásári árakat közöl.

— **Kovácsokat, bognárokat, szijgyártókat** ezután is lehet gabonában fizetni. Az olyan önálló tevékenységet folytató iparosokat, akik egy vagy több gazdaság részére előzetesen megállapított gabonajárandóságért vállalkoznak a gazdaságban rendszeresen előforduló ipari munkák elvégzésére, vámörlési jog illeti meg. Az ilyen iparosok (kovács, bognár, szijgyártó) járandóságát csak abban az esetben hagyhatja vissza a cséplési ellenőr, ha a járandóság fizetésére kötelezett gazda ezt a kötelezettségét még a cséplés előtt bejelenti az előjárásnál és azt a gabonalapra rávezeteti. Ezért a dolgoztató gazdák és az érdekelt iparosok ezeket a búzamenyiséget vezettessék rá a gabonalapra.

Eladó ingatlanok:

Hegyes dűlőben 18 és 22 hold,
Kondorososi holdakon 7 hold,
Órményzugban 10 hold,
a város belterületén 12 házbély

Az eladással

dr Csicsely Mihály

ügyvéd van megbízva.

— Anyakönyvi hírek:

Születtek: Darabos János és Bakulya Mária leánya Mária, Kasik János és Kasik Zsuzsanna fia János, Szirony György és Szakács Erzsébet fia György, Rózsa László és Fleisher Ilona fia Péter Pál, Roszik György és Szrnka Zsuzsanna leánya Mária, Bazsó Dénes Antal és Erdei Margit fia Dénes-György, Szécsi Imre és Boros Judit leánya Klára-Katalin, Dankó András és Oravec Mária fia András, Jasák András és Opauszky Zsuzsanna fia András, Kisuszki György és Ilbocsányi Mária leánya Mária, Nyemcsok Mihály és Czerjak Mária leánya Erzsébet. — Házasságot kötöttek: Kurucz Mátyás Martók Erzsébettel, Komár György Farkas Zsuzsannával, Varga József Pribelszky Judittal, Margócsy Gyula László Jenő Szabolcs Ottiliával, Hrustyinszki Sándor Bódi Máriával, Pljesovszky András Darabos Erzsébettel, Hicz Pál Zuberecz Annával, Jánovszki György Borgulya Erzsébettel. — Elhaltak: Szappanos Péterné Szappanos Zsuzsanna 44 éves, Gróf Berta 18 éves, Konyecsn Mihály 70 éves, Rimavec Erzsébet 7 éves, Fischer Gyuláné Kiszely Teréz 85 éves. Brunyiczky Borbála Ilona 14 éves, Szloszjár János 17 éves, Litauszki Anna 48 éves, Gyemjanics Tibor 2 éves, Maczik Györgyné Konyecsnai Zsuzsanna 71 éves, Springel Márton 61 éves, Dobrotka András 87 éves, Frankó János 74 éves, Kurucz Pál 86 éves korukban.

— **FELHÍVÁS! Ki kapna korpát búza után?** Aki július hó folyamán beszállítja búzáját a Tóth-malom szarvasi bizományosához Félix János gabonakereskedő, HOMBÁR raktárába, a búza után járó korpát megkapja. A búza beszállításához szákot díjmentesen adunk. A búzát törvényes áron fizetjük ki. Bővebbet IV. ker. 162 sz. alatt (Glasius-féle bérelt raktár)

Ócsadón Posta-utcán 4 szobás házműhelyiségekkel eladó. Érdeklődni Kondor Lászlónál, Ócsadón. 67

TELEFON 165 **TURUL-MOZGÓ** TELEFON 165

Július 25-én, szombaton fél 7 és 9 órakor; 26-án, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor

Sárga csikó

Főszereplők: Csontos Gyula, Kiss Ferenc, Cselényi József, Komár Júlia és még sokan

Kiegészítésül Magyar és UFA világhíradók.

Július 29-én, szerdán fél 7 és este 9 órakor; július 30-án, csütörtökön fél 7 és este 9 órakor

Csoda a hálókocsiban

Anny Ondra és Heinz Rühmann együtt! Ragyogószép vígjáték!

Minden előadási napon az első előadás zóna helyárrakkal!

KÖZGAZDASÁG

Milyen olajosnövényeket termesszünk ?

Az olajosnövények kötelező termesztésével a jövőben is számolnunk kell, sőt talán nagyobb százalékban, mint az idén. Éppen azért már most határozzunk, hogy a sok olajosnövény közül melyiket válasszuk, azaz, hogy adottságukban melyik termesztése lesz a legkifizetőbb. Határozzunk két szempontból kell. Az egyik, hogy a szükséges vetőmagot idejében beszerezhessek, a másik szempont pedig, hogy a talajelőkészítést, trágyázást a vetendő olajosnövény igénye szerint kellő időben elvégezhessük. A vetendő olajosnövény megválasztása nem nehéz, mert vidékünk talaj- és éghajlati viszonyait már ismerjük, sőt azt is tudjuk az ideit, s a múlt évek — mondhatnám kísérleti — olajosnövény termesztéséből, hogy valójában Szarvas vidékén a sok olajos közül melyek díszlenek legjobban a különböző talajtípusokban, azaz melyik adja a legnagyobb termést. Hátárszemléim alkalmával arra a megállapodásra jutottam, hogy Szarvas környékén elsősorban az őszi káposztarepce, a szója, a napraforgó és a tök mint köztés, másodsorban az olajlen jöhet számításba. Míg a többi olajosnövény csak helyi-közzel és korlátozott mértékben. Hogy ezek közül mostmár melyiket vessük, azt talajunk minősége, állapota, termőereje és a rendelkezésünkre álló kézimunkaerő alapján döntsük el. Igénység tekintetében mindegyik olajosnövény igényes. Legjobban díszlenek a jó trágyaerőben lévő, kellően gondozott talajban. Különösen a repce

kívánja ezt meg. A szója, napraforgó és a len élelmességük és kisebb igényük folytán már nem támasztanak ilyen nagy igényt. Természetesen kizsárolt sovány talajon azért ezek sem díszlenek. Nagy előnye viszont a repcének az, hogy ősszel vethető és a szikesebb termésméretű földeken is még elfogadható termést ad. Ez nálunk különösen fontos, mert határozott meggyőződés, hogy az őszi vetések a kötött, szikes talajainkon mindig jobban sikerülnek, mint a tavasziak. Tehát olyan földeken, melyeknek kora tavaszi elmunkálása nehézségbe ütközik, feltétlen őszi repcét vessünk. Az olajosnövény kiválasztásánál a kézierősükséggel is számolnunk kell, azaz, hogy az ápolásnál, termésbetakarításnál szükséges munkákat kellő időben elvégezhessük. E tekintetben legtöbb kézierőmunkát követel sorrend szerint: a napraforgó, a szója, a len, és végül a repce. A napraforgó és a szója ápolásánál sok kézierőt takaríthatunk meg a lókapák használatával. Végül szükségesnek tartom megemlíteni, hogy kellő sikert az olajosnövények termesztésénél csak úgy érhetünk el, ha nem a legrosszabb földeket szánjuk azok alá, mint azt az idén sokan tették. Főleg csak azt nézték, hogy a kötelező 5 százalék szántóterület olajossal elvetessék és már előre számot vettek azzal, hogy abból úgy sem lesz semmi. Ellenkezőleg, tegyünk meg mindent az olajosnövények érdekében, úgy nyugodtak lehetünk, hogy a siker nem marad el!

(J. TANÁR)

50 katasztrális holdnál kisebb területtel rendelkező gazdák kenyérgabonája

Ismeretes, hogy a közelmúltban megjelent termésrendelet a szegődmenyes gazdasági cselédek és az időszakos munkások részére kenyérgabonajegyet rendszeresített. Ez a kenyérgabonajegy évi 60 kg. kenyérgabonára megszerzésére jogosítja fel a gazdasági cselédeket. A közellátási miniszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg körlevélben értesítette a közellátási kormánybiztosokat, hogy a konvenció cselédek részére engedélyezett kedvezményt kiterjeszti azokra az 50 kat. holdnál nem nagyobb összterületen gazdálkodó birtokosokra és bérlőkre is, akik saját gazdaságokban állandóan nehéz testi munkát végeznek, s akik az e címen részükre visszahagyható évi 60 kg. kenyérgabonát saját gazdaságukban meg is termelték. A szóbanforgó 60 kg. kenyérgabonát, mint gazdasági szükségletet kell a gabonalapon elszámolni és pedig oly módon, hogy a községi előjárás ezt a jogosultságot a gabonalap 2/c. rovatában írja elő, a cseplési ellenőr pedig azt a gabonalap 4. tábláján a „visszahagyva” főrovat 3. sorába (gabonaszelvény elszámolásra) vezeti

be. Azoknak a gazdáknak a pótló iránti kérelmét, akiknél a szóbanforgó 60 kilogramm kenyérgabonára elemi kár folytán nem termelt meg, a cseplési eredmények ismerete után fogják majd letárgyalni.

Rendelkezés az árpa- és zabvásárlási engedélyek kiadásának szabályozásáról

A közellátásügyi miniszter e hó 14-én a közellátásügyi kormánybiztosokhoz intézett körrendeletében szabályozta az árpa- és zabvásárlási engedélyek kiadását. Az ideit terményrendelet szerint a termelő a beszolgáltatásra előírt mennyiségen felül takarmánygabonáját vagy saját gazdaságában felhasználhatja, vagy pedig eladhatja a Hombárnak és annak, aki vásárlási engedéllyel rendelkezik. Vásárlási engedélyt gazdaságoknak és állattartással foglalkozó földnélküli kisembereknek a saját vármegyében való vásárlásra a községi előjárás, más vármegyében, vagy több vármegyében való vásárlásra pedig a m. kir. közellátási hivatal ad. Vásárlási engedélyt egyelőre csak azoknak adnak ki, akik állataiknak első félévi takarmányozására nem rendelkeznek a helyi szokásoknak megfelelő abraktakarmány mennyiséggel. A vásárlási engedélyeket e célra rendszeresített úrlapokon adják ki. Az úrlapon az előjárás feltünteteti a vásárlási engedélyt kérő állatállományát, továbbá azt, hogy

a beszolgáltatott mennyiségen felül a kérelmezőnek — gabonalapja szerint — takarmányozásra milyen mennyiségű árpa és zab maradt birtokában, valamint azt is, hogy mekkora a kukorica vetésterülete. A második félévi szükségletre csak 1943. évi január hó 1-től kezdődően szabad vásárlást engedélyezni. Kivételt képez ez alól a sertéshizlalás, amelynek abrakszükségletét nem bontják meg. A hízalási célra vásárolt abrakmennyiség felhasználását a községi előjárás külön is ellenőrzi, és aki bejelentésétől eltérőleg nem állít bizóba sertéseket, azt kötelezi, hogy a vásárlási engedéllyel szerzett árpát olyan gazdának adja át, akinek sertéshizlaláshoz árpára szüksége van. Árpát, vagy zabot csak az a termelő adhat el, aki beszolgáltatási kötelezettségének már eleget tett. Az esetleg már eddig kiadott vásárlási engedélyeket az új nyomtatványokra be kell cserélni, mert az előjárások igazolványt a jövőben csak az előírt úrlapon kiállított engedély alapján állíthatnak ki.

ARPÓHIRDETÉSEK

Kiadó 2 szobás lakás mellékkel helyiségekkel. Cím a kiadóhivatalban. 33

Csecsemőmerleget kölcsön ad Buk Adolf Fiai cég. 24

Törlesztés kölcsön

ingatlanokra, I. II. helyre, építkezésre, évi 6 százalékkal. Kereskedőknek, iparosoknak is hosszabb lejáratra. Tiszviselő-kölcsönök csakis jobbállásúaknak — magántörlesztők. F. Szabó, ny. főközfőnök Szeged, Oroszlán-utca 6. szám alatt.

1000 négyszögöl föld parcellázva eladó IV. ker. 404 szám alatt. 42

Butorozott szoba kiadó, több személynek is. I. ker. Andrásy-utca 151. 45

5 drb férfiszabógép eladó. Érdeklődni II. ker. 127 szám. 46

Eladó 2800 négyszögöl és 9 hold szántóföld. Józsefszállás, tanya 515. 47

Ügyes fiút molnár tanoncnak felvesz dr. Podany Pál és Társai Gáspár-malom.

Jókarban lévő cséplőgépnél használható szalmakazal-letra eladó. Érdeklődni Czinkóczy Pálnál VI. kker. 121. 39

IV. ker. 163 számú ház vendéglővel, szikvízgyárral együtt eladó. 51

Mezőtúri iskola mögött 12 kat. hold föld felibe vagy bérbe kiadó. Értekezni lehet Borgulya Endre tanítónál. Központi iskola.

Eladó 6 hold föld V. külker. 245 sz. Érdeklődni kedden és pénteken II. ker. 507 szám. 54

III. ker. 78 számú ház eladó. Érdeklődni Hrivnák Pálnál. (Kondacs Pál borbélyüzlet.) 55

Figyelem, gyapjúfonás! Angoranyúl gyapjúfonást vállalom III. ker. 162 ház. Arvaház mellett. 56

Eladó ház IV. ker. 49 sz. a. Kövesúthoz közel. 58

Józsefszálláson 52 hold föld felesmüvelésre kiadó. Érdeklődni lehet kedden és pénteken Kiss Pálnál III. 229. 59

Fabó Pálné örökösei 5 kis hold földje Hegyes-dűlőben, ótemető alatt 270 négyszögöles kenderföldje eladó. Érdeklődni Veles István községi kézbesítőnél. 60

Közel a városhoz az orosházi kövesút mentén 15 hold föld eladó. Jelentkezni lehet IV. 116 sz. 61

Özv. Csicsely Pálné 12 hold földje tanyával eladó. Érdeklődni T. VII. 26/2. 62

Özv. Kántor Sámuelné II. ker. 328 számú háza eladó. 63

12 hold föld rajta 45 hold lucerena, 1 hold erdő, 15 hold kaszáló és here eladó Békésszentandrásban a szentesi kövesút mellett. Érdeklődni: Bagi István főjegyzőnél lehet.

Egy szoba, konyha lakást keres aug. 15-re magányos asszony. Cím a kiadóhivatalban.

Mezőtúri határban közvetlen az iskola mellett 20 hold föld eladó. Érdeklődni I. ker. 151. sz. 64

Csillár, szőnyeg, stb. elköltözés miatt eladó. III. Kis-u. 3 sz. 65

Eladó 11 drb-ból álló lakcsiszolt kombinált szobabútor. Ára 400 pengő. III. ker. Petőfi-u. 11 sz. 66

Nyomatott Müller Károly könyvnyomdájában, Szarvason

ELADÓ HÁZAK: II. ker. 194. számú beltelkes lakóház, kövesút és ártézikút közelében; I. kerület 601. számú beltelkes lakóház, 650 négyszögöl területtel, gyümölcsfákkal beültetve; Kondoros községben piactér melletti lakóház teljesen felszerelt autódével.

ELADÓ FÖLDEK: 2152 négyszögöl kisszenási állomás közelében, VII. külkerületben; 20 hold elsőosztályú szántó a kondorosi holdakon, kövesúttól 2 km-re; 24 hold hereföldnek alkalmas szántó Décsen; 34 1/3 katasztrális hold szántóföld és 17 hold kaszáló Külső Ecseren; 50 hold szántóföld Kiskirályszálláson; 137 katasztrális hold szántóföld — esetleg több tételben is! — a kiskirályszállási határban (volt Sztrehovszky-féle föld); ezenkívül 58 hold szántó a mezőtúri határban.

VENNE MEGBÍZÓNK: 400-500 négyszögöl dinnyeföldet; 10 hold szántót tanyával, továbbá körülbelül 70 hold földet város közelében; 6-8000 pengő értékű lakóházat

Bővebb felvilágosítást nyújt a Szarvasi Hitelszövetkezet

mint az O. K. H. tagja pénztintézet, ahol ingatlanok adás-vételével, közvetítésével is foglalkoznak. Ugyanezen pénztintézetnél kamatmentes kölcsönt folyósítanak azon gazdáknak, kiknek lovaikat a honvédség igénybe vette.